

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ
(ВИТЯГ)**

31 жовтня 2022 року

Хмельницький

№ 72/36-р/к
Справа № 72/44-22

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 72/44-22 про порушення Почаївською міською радою законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання про попередні висновки у справі №72/44-22 від 21.10.2022 № 72-03/126-п Відділу досліджень та розслідувань в Тернопільській області Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 2 вересня 2022 року №72/56-рп/к розпочато розгляд справи №72/44-22 відносно Почаївської міської ради за дії, які полягали у встановленні обов'язку укладати договір щодо пайової участі в користуванні об'єктом благоустрою, як підставу для користування цим об'єктом та провадження підприємницької діяльності на території міста Почаєва та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, внаслідок яких суб'єктам господарювання встановлюються не передбачені законами України обмеження самостійності підприємств.
- (2) Листом від 21.10.2022 №72-02/2259 копію подання з попередніми висновками у справі №72/44-22 від 21.10.2022 №72-03/126-п направлено Почаївській міській раді.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (3) Відповідачем у справі є Почаївська міська рада (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі - Міська рада) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою - орган місцевого самоврядування.
- (4) Основним видом діяльності є (*інформація, доступ до якої обмежено*).

- (5) У розумінні статті 1, статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі - Закон) Міська рада є органом місцевого самоврядування.
- (6) Відповідно до Закону Міська рада та її виконавчий комітет в межах своєї компетенції самостійно вирішують питання місцевого значення, виходячи із інтересів громадян, які проживають на території м. Почаєва та державних інтересів, провадить у життя рішення вищестоящих органів державної влади, забезпечує дотримання законності та правопорядку.
- (7) Виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, згідно з статтею 11 Закону є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи, які підконтрольні і підзвітні відповідним радам.
- (8) На території Міської ради повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Міською радою та її виконавчим комітетом.
- (9) Згідно зі статтею 73 Закону акти ради, міського голови, виконавчого комітету, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (10) Таким чином, рішення Міської ради, прийняті в межах компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на території міста підприємствами, організаціями і установами, кооперативними та іншими громадськими організаціями, їх органами, а також посадовими особами і громадянами.

3. НОРМАТИВНО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (10) Відповідно до статті 30 Закону до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад відноситься організація благоустрою населених пунктів, залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення; здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян.
- (11) Питання щодо утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності, на яких розміщені тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення врегульовані, зокрема Законом України «Про благоустрій населених пунктів», Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.10.2011 року №244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності», Наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України «Про затвердження Правил роботи дрібно роздрібною торговельною мережі» від 08.07.1996 №369.
- (12) Згідно з статтею 13 Закону України "Про благоустрій населених пунктів" до об'єктів благоустрою населених пунктів належать:
  1. території загального користування:
    - а) парки (гідропарки, лугопарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні, дитячі, історичні, національні, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, сквери та майданчики;
    - б) пам'ятки культурної та історичної спадщини;
    - в) майдани, площі, бульвари, проспекти;
    - г) вулиці, дороги, провулки, узвози, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки; г) пляжі;
    - д) кладовища;
    - е) інші території загального користування;
  2. прибудинкові території;
  3. території будівель та споруд інженерного захисту територій; території підприємств,

- установ, організацій та закріплені за ними території на умовах договору.
- (13) До об'єктів благоустрою можуть належати також інші території в межах населеного пункту.
  - (14) Відповідно до пункту 10 частини другої статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить визначення обсягів пайової участі власників тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення в утриманні об'єктів благоустрою.
  - (15) Згідно пункту 5 частини першої статті 16 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» на об'єктах благоустрою забороняється самовільно встановлювати об'єкти зовнішньої реклами, торговельні лотки, павільйони, кіоски тощо.
  - (16) Статтею 36 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» передбачено, що фінансування заходів з благоустрою населених пунктів, утримання та ремонт об'єктів благоустрою здійснюється за рахунок коштів їх власників або користувачів, якщо це передбачено умовами відповідних договорів, а також за рахунок пайових внесків власників тимчасових споруд, розміщених на території об'єкта благоустрою, інших передбачених законом джерел фінансування.
  - (17) Фінансування заходів з благоустрою населених пунктів може здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ, організацій, добровільних внесків юридичних осіб та громадян, інших джерел, передбачених законом.
  - (18) Визначення поняття «тимчасова споруда (надалі – ТС) торговельного, побутового, соціально культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності передбачене статтею 28 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», а саме - це є одноповерхова споруда, що виготовляється з полегшених конструкцій з урахуванням основних вимог до споруд, визначених технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд, і встановлюється тимчасово, без улаштування фундаменту.
  - (19) Частиною четвертою статті 28 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування.
  - (20) Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.10.2011 року № 244 затверджено Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності (надалі – Порядок).
  - (21) Відповідно до роз'яснень Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.04.2017 року № 7/14-3939, Порядок є обов'язковим для виконання центральними органами виконавчої влади, їх територіальними органами, місцевими державними адміністраціями, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності та громадянами. Чинним законодавством не передбачено розроблення та затвердження альтернативних порядків розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності.
  - (22) Відповідно до викладеного, органи місцевого самоврядування повинні неухильно дотримуватись норм та вимог, встановлених вищезазначеним Порядком.

4. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (23) Міською радою 12.10.2017 року прийнято рішення № 1025 «Про затвердження Положення про користування об'єктами благоустрою комунальної власності».
- (24) Положення про користування об'єктами благоустрою комунальної власності (далі – Положення) є місцевим нормативно-правовим актом, який регулює правові відносини, що виникають у зв'язку із розміщенням окремих елементів для здійснення

- підприємницької діяльності та є обов'язковим для виконання (пункт 1.2, 1.3 Положення).
- (25) Пунктом 1.4 Положення визначено основні терміни і поняття, які вживаються у такому значенні:
- об'єкт благоустрою комунальної власності на території м. Почаїв - вулиці, дороги, провулки, проїзди, площі, бульвари, майдани, пляжі, території загального користування, прибудинкові території, парки, тощо;
  - Замовник – суб'єкт господарювання, який має намір розмістити ТС на підставі паспорта прив'язки та Договору щодо пайової участі в користуванні об'єкта благоустрою;
  - Договір пайової участі – договір щодо пайової участі в користуванні об'єктами благоустрою укладений між Власником (користувачем) ТС та балансоутримувачем об'єкта благоустрою.
- (26) Пунктом 2.3 Положення встановлено загальні умови щодо розміщення ТС для провадження підприємницької діяльності серед яких, зокрема, є вимога щодо наявності *«діючого Договору пайової участі в користуванні об'єкту благоустрою та Паспорту прив'язки»*.
- (27) У пункті 5.7 Положення зазначено, що після підписання договору щодо пайової участі в користуванні об'єктами благоустрою суб'єкт має право надавати заяву на отримання паспорту прив'язки для розміщення ТС на території м. Почаєва.
- (28) Відповідно до рішень Почаївської міської ради від 27.01.2021 №7, від 26.03.2021 №49, від 03.11.2021 №315, від 25.08.2021 №237, розміщених на її офіційному сайті (*інформація, доступ до якої обмежено*) фізичним особам - підприємцям, що звернулися із заявами щодо можливості користування об'єктом благоустрою для розміщення тимчасової споруди з метою провадження підприємницької діяльності встановлено певні умови, зокрема, укласти договір з балансоутримувачем (Почаївським ККП) щодо пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою.
- (29) Отже, Міська рада не надала суб'єкту господарювання вибору щодо самостійного утримання прилеглої до ТС території, а зобов'язала укласти договір щодо пайової участі.
- (30) Листом від 22.09.2022 №1460 Міська рада повідомила, що суб'єкт господарювання може отримати паспорт прив'язки ТС без наявного укладеного договору пайової участі лише якщо ТС розміщена на землях приватної форми власності.
- (31) Таким чином, Міська рада визначила обов'язковою умовою розміщення тимчасової споруди для провадження Замовником підприємницької діяльності укладення договору щодо пайової участі в користуванні об'єктом благоустрою.
- (32) Разом з тим, нормами чинного законодавства не передбачено встановлення органами місцевого самоврядування обов'язку власників тимчасових споруд укладати договір щодо пайової участі в утриманні об'єктів благоустрою, який, в свою чергу, є підставою для користування ТС.
- (33) Так, частиною четвертою статті 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» передбачено, що власник тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення, розташованої на території об'єкта благоустрою державної та комунальної власності, зобов'язаний забезпечити належне утримання прилеглої до тимчасової споруди території або може брати пайову участь в утриманні цього об'єкта благоустрою на умовах договору, укладеного із підприємством або балансоутримувачем.
- (34) Таким чином, суб'єкт господарювання, який має намір здійснювати підприємницьку діяльність з використанням ТС на території об'єктів благоустрою Почаївської міської ради позбавлений можливості самостійно утримувати прилеглу до тимчасової споруди територію.
- (35) Такі дії Міської ради можуть обмежувати конкуренцію між суб'єктами господарювання у вигляді встановлення обов'язку укладати договір щодо пайової участі в утриманні

об'єкта благоустрою, як підставу для користування об'єктом благоустрою, а також порушують права суб'єктів господарювання щодо самостійності здійснення діяльності, оскільки витрати на оплату пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою, для окремих підприємців можуть бути не обґрунтованими з точки зору ведення підприємницької діяльності та відповідно отримання прибутку.

- (36) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, у тому числі, органами місцевого самоврядування.
- (37) Частина друга статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" визначає, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (38) Недотримання зазначених принципів призводить до обмеження конкуренції та, відповідно, до нездійснення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.
- (39) Сфера можливого втручання державних органів у ринкові відносини охоплює велику кількість різноманітних «регуляторних» засобів, які можуть бути використані для впливу на ринки або управління окремими видами діяльності. Форми такого втручання, що можуть вплинути на конкуренцію визначено в статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції». В концепції статті 15 цього Закону встановлення факту завдання шкоди конкуренції антиконкурентними діями органів влади не є необхідним, достатнім є те, що зазначені антиконкурентні наслідки можуть мати місце з високим ступенем ймовірності.
- (40) Антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються встановлення не передбаченого законами України обмеження самостійності підприємств, у тому числі формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.
- (41) Частиною другою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема визнається дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (42) На подання з попередніми висновками у справі № 72/44-22 від 21.10.2022 №72-03/126-п, яке було надіслано Відповідачу листом від 21.10.2022 №72-02/2259 Почаївська міська рада заперечень та/або пояснень не надала.

6. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ ВІДДІЛЕННЯ У СПРАВІ

- (43) Отже, матеріалами справи доводиться, що дії Почаївської міської ради, які полягали у встановленні суб'єктам господарювання обов'язку укласти договір щодо пайової участі в користуванні об'єктом благоустрою, як підставу для користування цим об'єктом та провадження підприємницької діяльності на території міста Почаєва, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50

та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, внаслідок яких суб'єктам господарювання встановлюються не передбачені законами України обмеження самостійності підприємств.

(44) Такі дії Відповідача заборонені відповідно до частини 3 статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12, 12¹, 14, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року № 291/5482, (зі змінами), пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року за №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Відділення,

ВИРІШИЛА:

1. Визнати дії Почаївської міської ради (*інформація, доступ до якої обмежено*), які полягають у встановленні в Положенні про користування об'єктами благоустрою комунальної власності на території м. Почаїв, затвердженому рішенням Почаївської міської ради №1025 від 12.10.2017, обов'язку укладати договір щодо пайової участі в користуванні об'єктом благоустрою, як підставу для користування цим об'єктом та провадження підприємницької діяльності на території міста Почаєва, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, внаслідок яких суб'єктам господарювання встановлюються не передбачені законами України обмеження самостійності підприємств.

2. Зобов'язати Почаївську міську раду припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення шляхом приведення Положення про користування об'єктами благоустрою комунальної власності на території м. Почаїв, затвердженого рішенням Почаївської міської ради від 12.10.2017 № 1025, у відповідність до вимог чинного законодавства.

Про виконання пункту 2 цього рішення письмово повідомити Відділення у двомісячний строк з дня його отримання з наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії,
в. о. голова Відділення

Олег ФЕДОРЧУК